

Motion till riksdagen 2020/21:1660

av Pia Nilsson (S)

Fördjupande analys av eventuell sockerskatt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid en skattereform göra en fördjupande analys av rimligheten i att införa en sockerskatt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Sverige äter vi allt mer socker, och enligt Livsmedelsverket äter fyra av tio vuxna för mycket socker. Undersökningar visar att exempelvis läsk är kopplat till övervikt och fetma. Världshälsoorganisationen WHO har pekat ut just ett stort sockerintag som en särskilt stor hälsobov, både vad gäller tandhälsa och sjukdomsrisker inom diabetes 2 samt hjärt- och kärlsjukdomar.

Claude Marcus, professor i barnmedicin vid Karolinska institutet, har länge förespråkat en skatt på socker i Sverige, framför allt som en metod för att motverka barnfetma och främja folkhälsan. Han menar att sockerskatt kan ha ett starkt symbolvärde som sänder en signal till samhället att det här är en fråga vi måste ta på allvar, men som även kan leda till en lägre konsumtion av godis och läsk. Även Cancerfonden och Sveriges konsumenter vill att Sverige inför en läskskatt.

Skatt på sockersötade drycker finns redan i flera länder, bland annat i Mexiko, Ungern, Frankrike, Belgien, Storbritannien, Irland och Norge.

I Mexiko, som ibland beskrivs som världens fetaste land, där mer än 70 procent av invånarna beräknas vara överviktiga, har forskare och politiker följt landets utveckling sedan skatten infördes 2014. Ett år efter att skatten infördes hade försäljningen av läsk sjunkit med drygt fem procent. Året därpå sjönk den med närmare tio procent, enligt en gemensam studie från universitetet i North Carolina och Mexikos nationella hälsoministerium. Bland de fattiga hushållen, där problemen med fetma och diabetes är som störst, har försäljningen sjunkit med hela 17 procent sedan skatten infördes.

I Frankrike har en läskskatt lett till en minskning av läskdrickandet och i Storbritannien har forskare konstaterat att läskskatten lett till samma sak. I Danmark infördes en sockerskatt 2009, men efter hård kritik från bland annat handeln slopades den bara tre år senare. En statlig utredning från Norge visar att skatten inte haft de önskade effekterna mycket beroende på att man kunnat handla varor i Sverige till ett lägre pris.

Sammantaget är dock erfarenheterna positiva, vilket har lett till att WHO rekommenderar länder att införa en läskskatt.

En annan viktig faktor att beakta är hur den här typen av skatt skulle kunna utformas så att den inte slår väldigt ojämnt, att de som redan har sämst matvanor och minst pengar drabbas mycket hårdare. Den kanske inte heller får effekten att den delen av befolkningen börjar dricka mindre läsk. Mot bakgrund av ovan anser jag att vid en skattereform så måste en fördjupande analys göras om rimligheten i att införa en sockerskatt i Sverige.

Pia Nilsson (S)